

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Veturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Veturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četrstopenne pete vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Naše srednje šole v Gorici.

Ko smo zadnjič govorili o nemški prepotenci, ki se posebno kaže pri primorskem šolstvu, smo obljubili, da se povrnemo k temu predmetu. Omejimo se danes na Goriško! V Gorici, kjer ni razun častnikov, penzionistov in nemških profesorjev, ki so radi nemških zavodov tukaj, nobenega Nemca, — na deželi sploh nobenega, obstojata dva nemška srednješolska učna zavoda, c. kr. višja gimnazija in c. kr. višja realka. Ustavimo se pri tem dejstvu! Pomislimo, kaj se to pravi. Mi, ki plačujemo davke, mi, ki pošiljamo svoje sinove za obrambo avstroogrske monarhije v vojašnice, mi, mi trpimo, da se na naši rodni zemlji vzgojuje naša deca v tujem jeziku, v tujem duhu. Ali ne samo to, — tuji učitelji, ki nimajo srca za naše otroke, sodijo o zmogljivosti in o nadarjenosti naše slovenske mladine. Koliko mladih dečkov je šlo radi tega pod zlo, koliko stroškov so imeli naši kmetje in posestniki, koliko skrbi, koliko žalosti so pretrpeli, ko so videli, da njih sinovi prinašajo domov slaba spričevala, a pri tem se oni niso mogli ubraniti občutku, da se njih fantu vendar godi krivica, da ni tako neumen, kakor stoji zapisano na nemškem spričevalu. Vprašamo se samo: ali bi bilo drugod kaj takega mogoče? Kje je še dežela, ki nima v deželni jezikih svoje srednje šole? Od vseh zapuščenca Istra ima svojo gimnazijo v Pazinu, probujena in zavedna Goriška nima pa ničesar. Kje je temu vzrok, kdo je temu kriv? Saj je naše ljudstvo tekom zadnjih 40 let tolikokrat povzdignilo svoj glas za narodne srednje šole v Gorici. Na neštivilnih shodih je zahteval narod, naj se mu da, kar mu pritiče po božjih in državnih postavah, toda ušesa merodajnih krogov so ostala gluha za njegov glas. Kaj brigajo naše birokrate ljudske želje in potrebe, glavna stvar je, da potegnejo prvega v mesecu svojo plačo in da niso inkomodirani.

Pa poreče kdo, morda niso naši poslanci storili svoje dolžnosti! Ne, ti so storili, kar je bilo v njih moči. V goriškem deželnem zboru je bil sprejet enoglasno pred leti predlog poslanca

Berbuča, naj se naša srednješolska zavoda utrakvizirata, državna poslanca Gregorčič in Fon sta še lani stavila v drž. zboru predlog, naj se uvedejo na goriški gimnaziji in realki slovenske vspelednice. Kje tiče zavora? Odgovorimo na to! Prvič, naš šolski napredek zavira naša birokracija, kajti vsaka nova vloga jo budi iz sladkega spanja, ki tako dobro de po dobrem kosilu; drugič, našemu šolskemu napredku stoji na poti nemški minister-agitator (oni mu pravijo rojak), ki s pomočjo sūdmarkovcev povsod voha nemški „Besitzstand“. O predrznosti in nesramnosti sūdmarkovcev smo že pisali. Zabeležiti nam je njih najnovejši čin. V št. predmin. nedelje „Grazer Tagblatt-a“ je na perfiden način napaden neki slov. gymn. učitelj, češ, da se drzne, dasiravno je na „nemškem“ (tam je to razprto tiskano) zavodu nastavljen, udeleževati se na Goriškem javnega življenja.

Goriška gimnazija je torej nemški zavod, na katerem nimajo slov. profesorji (windische Professoren, kakor po udarja Gr. Tagbl. na drugem mestu), ničesar iskati. Človek bi se temu smejal, ko bi ne bila stvar sama resna in žalostna.

Toda še ena, in sicer glavna ovira je, ki nam na polju našega šolstva ne pusti naprej. Ta ovira so naši iredentovci. Ta, v duševnem oziru najmanj za pol stoletja zaostali živelj, ne more umeti, da bi v laški (!) Gorici mogla eksistovati n. pr. poleg laške, tudi slovenska realka. Njim bi se baje s tem godila krivica! Pod vplivom peščice teh ljudi so, kakor hipnotizirani vsi goriški Lahi, četudi so drugače mirni ljudje in avstrijskega mišljenja. Neodrešenci pravijo, da bi trpel laški značaj Gorice, ako pridejo v Gorico slov. šole. „Laški“ značaj bi čisto nič ne trpel, ker bi se ustanovilo istočasno ravno toliko laških šol, ki bi slovenskih vpliv paralizirale. Ta laški ugovor pa je le pretveza, kajti splošno je znano (vide Trst), da Lahi nočejo, da bi bile njih šole v državni upravi. To je sicer njihova stvar, samo nam naj ne prihajajo s tako ničevimi razlogi proti pravični slovenski stvari. Zgodi se lahko, da se tudi mi postavimo na stališče, da je Gorica „laško“ mesto, v katerem ni prostora n. pr. za

urade, ki so tukaj za večino prebivalstva v deželi. Kje je zapisano, da mora biti n. pr. slov. okr. glavarstvo goriške okolice v „laškem“ mestu? In t. d.

Iz vsega, kar smo navedli, sledi jasno, da je naša borba težka, pri vsakem koraku zadevamo na težkoče in ovire, toda le naj bodo, te nas ne smejo plašiti, iti pogumno na delo za dobro stvar. Vprašanje slovenskih srednjih šol v Gorici ne sme več izginiti z dnevnega reda!

Dopisi.

Vojščiva. — Te dni je bila tukaj volitev novega župana. Izvoljen je bil skoraj soglasno sin dosedanjega gosp. župana g. Alojzij Lozej. Vodil je volitev sam c. kr. namestništveni svetnik, gospod glavar sežanski. Ž njim nas je počastila se svojo navzočnostjo tudi njegova visokorodna soproga z mlado gospico hčerko. Občinarji so bili tega obiska jako zadovoljni in veseli.

Visokorodni gospod svetnik je in je bil naši občini vselej naklonjen. Šel ji je na roko in ji je bil v pomoč ob vsaki priliki in v vsakem oziru, kjer je le mogel. Dokaz temu je med drugim podpora za dva vodnjaka, ki jo je občina dobila po njegovem posredovanju od visoke c. kr. vlade. Hvala mu!

Ko je bilo to zimo veliko pomanjkanje vode okolu po občinah in so jo dovažale od vseh strani, imela je Vojščica vode za ljudi dovolj. Tedaj se je prav za prav spoznala in cenila dobrot vodnjakov. — Le glede vode za živino trpi občina. Napajališča „kalovi“ so revna in ne drže vode.

Omenjena vodnjaka sta se delala pod g. županom Martinom Milanič, veleposestnikom spoštovane družine, ki je dala občini vrlega duhovnika, velečastitega gospoda Jos. Milanič.

On je nadzoroval in vodil to delo ter se trudil in skrbel, da se je vse redno in po načrtu vršilo. Imel je pri tem velike skrbi.

Da ni podvzetnik, domačin, pri zgubi, ki jo je imel, trpel še večjega udarca, predlagal je, naj se mu z roboto pristopi na pomoč. To so dobri občinarji tudi radovoljno storili. Hvala mu!

Že g. M. Milanič je takrat spoznal,

da bo glede vode za živino pomanjkanje, kar se sedaj v resnici občuti. Upamo, da nas visoka c. kr. vlada tudi zdaj ne bo zapustila.

Bog živi novega g. župana in celo spoštovano starešinstvo!

Z dežele. — (Uredniku „Kmečkoga glasa“ v album). — Kakor javite v zadnjem vašem glasilu, gosp. urednik, ne more biti vse v redu pri vas. Menda je roznant odnesel vaš duh nad zvezde, in le mumija je še na zemlji. Sami sebe se ne znate zagovarjati, kako bode pa še le kmečko stranko?

Še minuli mesec ste rekli „Gorici“: „Dober tek na takem možu“, zdaj pa sikate ves strup na njo. To je listu „Gorica“ pohvala, da se je zavzela za kmeta. Vidite, jaz ne lažem ne v besedi ne v pisavi. Zato ne tajim, da sem pival v „Delavski list“, a pisal sem le o promociji krav in o švičarskih bikih. Če se med te slednje prištevate, potem je prav, drugače pa ni bilo črke o vas. Saj me razumete?

Da „Soča“ ni hotela sprejeti mojih dopisov, ve že ona zakaj, in vi tudi. Jaz ji ne zamerim, marveč le vam, ki se tako strašno in netaktno repenčite proti kritiki vaše osebe. Saj so še drugače politične mecene, katerim ne segate do gležnjev, pa so vseeno možje. Če pa vi ne morete tega prenesti, vse kadilo vas ne stori moža.

Enako so tudi mene časniki celega razparali: to je meni in drugim v čast. Le tega nočete priznati, da se zlato v ognji čisti. S tem kažete sam nezmožnost vašega posla.

Tudi o vinskem zakonu predbacivate meni, katerega nisem jaz pisal. A posnemam iz njega in vašega ugovora, da bi bilo umestno istemu velekmetu zaupiti nad stranko v peroškem duhu: „Ne glejte, kaj jaz delam, — ampak le, kaj vas učim,“ pa spotoma bi moral držati figo v žepu, — da bi mu ne škodilo ob prihodnji trgatvi.

Vedno poudarjate v vašem glasilu, da kmet je veren, neveden, da se pusti voditi od slabih voditeljev. Vidite, kako lepo sami priznate! Zato pustite lepo boljim voditeljem vodstvo, pa bo mir. Že pri prvem vašem nastopu v Gor. Vrtojbi vam je nekdo kritikoval vaš govor domov grede. Rekli ste dosledno:

LISTEK.

Akropolis in piramide.

Poetični sprehodi po orientu
napisal A. AŠKERC. — Ljubljana 1909.

Ti „poetični“ sprehodi po orientu so čuda nepoetični. Poezije je tu tako malo, da se človek res mora vprašati, zakaj se ta zbirka Aškerčeva še imenuje poetična. V celoti — razun par malih izjem — je cela knjiga edino le r i m a n a p r o z a. Aškerc ni tukaj nič drugega kot čisto navaden strankarski agitator. Svoje stare že tolikokrat pogrejte misli, je te zopet odel v drugo obleko. Včasih smo hodili po Perziji, sedaj po Grčiji. Novega nam ni povedal čisto nič. Razvil se je pač — a navzdol. Kje je pesnik „Balad in romanc“? Vse to se sliši kot pravljica, če človek primerja današnje njegove stvari. O umetnosti ni več sledu. Vse je le jako neokusno zabavljanje po nasprotnikih, po katolicizmu. Vsaka reč ima svoje majne

najhujšemu svobodomislecju se mora ta komedija že pristuditi — ne sicer s strankarskega stališča, tam mu je dobrodošla, a z umetniškega. — In umetnosti ni danes več v Aškercu. V „Akropolis in piramidah“ je povdarjeno pač povsod svobodomiseltstvo, zažiga se kadilo nagoti, a poezija si mora pri tem tiščati oči, kajti brezokusnost Aškerčeva je že res velika.

Sicer se vidi vsa knjiga kot nekako naročena. Šel je v Egipt in na Grško in „po par tednih“ kakor pravi nekod M. (Slovan VII. (1909) str. 94) je že napisal to čuda znamenito zbirko. Anti se mu ni mudilo ž njo ravno za Božiče? Naj bi si bil dal nekaj več časa, potolažil naj bi svoj fanatizem proti duhovščini in naj bi enkrat odprl tiste oči, s katerimi je gledal „Balade“ — in jaz stavi glavo, da bi bile „piramide“ še vedno v Egiptu.

Naštevati vse brezokusnosti bi bilo odveč. Precej dober uzorec za sedanjo Aškerčevo poezijo pa je „Neznani bog“ (str. 117). Za dva nedeljska (1909) št. 117.

je pa Aškerca pošteno splačel Oton Zupančič s satirično pesmijo „Ahmed in Omer“ (Naši Zapiski VI. št. 1.) Aškerc se v omenjeni pesmi usti, da je njegov vodnjak poezija — čudovito globok, drugih poetov (n. pr. Omerjev) pa plitev.

„Moj vodnjak pa ti je sila globok, rekel skoro bi, da je brez dna!
Črpam vrelec, dan na dan ga črpam, ne izčrpam ga! Tako je, da!“

Meni se zdi, da ga je že davno izčrpal; in da se mu je zdelo potrebno to povdarjati, to je za mojo trditve najboljše dokaz.

Da ima Aškerc — današnji še nekaj veljave, to je zasluga njegove svobodomiselnosti, ne njegove umetnosti. Žalibog se sodi tako. Ker je svobodomislec, ergo je tudi pesnik, umetnik. Da ga „Svobodna Misel“ (III. št. 3) imenuje „naš najodličnejši pesnik“ to se mi ne zdi čudno, a da „Slovan“, ki hoče biti umetniški list, Aškercu tako kadi pod nos, to je že umetniško malikost.

dveh številkah (marc, april) oceno o „Piramidah“ iz peresa nekega -o-. Seveda ta „o“ hvali Aškerca na vse pretege in se spusti do stavka: „Aškerčeve knjige so kulturni dogodki v Slovincih“. Meni in tudi še večini treznih ljudi gotovo ne. Aškerc kot pesnik „Balad“ nam je kulturnega pomena, „piramide“ nas pustijo hladne in kultura naša ni pridobila ž njimi niti za vinar. V aprilovi št. „Slovana“ se je oglasil še neki M. Ta je pa hud reformator na kritičnem polju. Kadi seveda Aškercu tudi; ne le pod nos ampak še čez. Ali dobi kaj zato, bogsivedi! Potem pa pravi: „Naši učeni kritiki naj bi najprej sezuli svoje doktorske in profesoorske opanke in se potem šele približali gorečemu grmu“ (t. j. Aškercu seveda!) Da bi te spak! To mi pa imponira! Še doktor — Tominška bo ta M. ugnal v kozji rog, ki je velik kritik pred Gospodom. Tedaj kritika se odpravi, Aškerc zavzame prvo mesto na slovenskem Parnasu in „Slovan“ bo njegov, poezija pa ostane pri Aškercu.

„Ako jaz še tako neumno in neslano govorim ali pišem, mi vseeno vse verujejo in aplaudirajo. Vam pa ne, — če najbolj učeni problem izvajate“. Vidite, to je zloraba zaupanja in kmečke nevednosti, to je farbarija in demagogstvo! In zato se zahvaljujem uredništvu „Gorice“, da dovoljuje prostor v obrambo kmeta.

Radi tega bom moral še nadalje kritikovati vašo osebo — v interesu kmečke stranke — v kolikor se bo na to nanašalo. — Name pa upite li ne, meni je vse nič, ker nisem politik, — marveč le inspiriran od drugih — in nikak voditelj nobene stranke, — da bi komu škodil! Na svidenje! Kmet.

Politični pregled.

Državni zbor.

Kakor se poroča z Dunaja, bode poslanska zbornica sklicana na dan 27. aprila. V tem zasedanju predloži vlada parlamentu tudi predlogo o davku na špirit.

Avstrija in Črnagora.

Zastopniki velevlasti na Cetinju si prizadevajo pregovoriti črnogorsko vlado, da se tudi ona pridruži izjavi Srbije glede aneksije Bosne in Hercegovine, t. j. da tudi ona aneksijo prizna. V tem pogledu se vrše te dni med Avstrijo in Črnogoro poagjanja. Črnagora zahteva baje, da bi se moral odpraviti § 29. berlinske pogodbe in sicer popolnoma prav tako, kakor se je odpravil § 25. tičoč se Bosne in Hercegovine. Avstrija pa je baje za to, da se določbe § 29. spremene, nikakor pa ne popolnoma odpravijo. § 29. berlinske pogodbe se glasi:

„Bar in njegovo primorje anektira Črnagora pod temile pogoji: Okraji, ki ležče od tega ozemlja, obsegajočega tudi Dulcinjo, tje do Bojane, se od (gori) do ločenemeje naprej vrnejo Turčiji. Občina Spič, do severne meje teritorija, označenega v natančnem opisu mejne črte, se priklopi Dalmaciji. Črnagora bo uživala na Bojani popolno svobodno plovstvo. Ob tej reki se ne bo smelo graditi utrd, razun takih, ki bi utegnile biti potrebne za krajevno brambo Skadra, a tudi take le v največji daljavi 6 kilometrov od mesta. Črnagora ne sme imeti vojne mornarice niti vojne (mornariške) zastave. Pristanišče Bar in vse črnogorsko vodovje bo za vojne ladje vseh držav zaprto. Med jezerom (skadarskim) in med (morsko) obaljo nahajajoče se utrdb se morajo porušiti in se na tem ozemlju ne sme graditi novih trdnjav. Pristaniško in zdravstveno policijo (karantene) bo v Baru in ob črnogorski obali izvrševala Avstroogrška z lahkimi stražnimi ladjami. Črnagora sprejme pomorske zakone, veljavne v Dalmaciji. Na drugi strani se pa Avstroogrška zaveže, da bo ščitila črnogorsko trgovinsko zastavo po svojih konzulatih. Črnagora se mora z Avstroogrško sporazumeti glede pravice, da napravi in vzdržuje preko novega črnogorskega ozemlja cesto in železnico. Zajamči se

razvidi iz nekaj basni v marcovi štev. n. pr. „Hrast in prase“ ali „Garibaldi in psiček itd. vsi umotvori dičnega poeta-generala Aškerca. Morda se kot ocenjevatelj sme oglasiti tupatam kakov gorjačar ali slamorezec, kateremu ne bo treba sezuvati doktorskih opankov. Da — „zlati vek zdaj muzam kranjskim pride!“ Naj se mi oprostih teh par vrstic, ki ne spadajo ravno k današnjemu temu, a enkrat je treba take stvari povedati. Preveč se že razširja brezokusnost in banalnost med našim občinstvom in taki „umotvori“ kot so zadnji Aškerčevi le podpirajo to slabo nagnenje. — Jaz mislim, da je za Aškerca čas, da odloži svojo liro, kajti povedati nam nima kakor se vidi nič več. Njegove stvari so sedaj pristno „pesnikovanje“ — ukjub temu da je ravno on odpravil ta izraz in ga nadomestil z besedo pesnik, pesnik on ni več, on je le

popolna svoboda prometu na teh dveh cestah“.

Avstrija čaka na razpust srbskih čet.

„Berliner Tagblatt“ je poizvedel, da čaka naša vojna uprava na razpust srbskih čet in da bo šele po razpustu teh čet odslovila rezerviste, nahajajoče se v Bosni.“

Turški parlament in aneksija Bosne in Hercegovine.

Včeraj je turški parlament v tajni seji s 136 glasovi proti 40 glasovom odobril avstro-ogrsko-turški dogovor glede aneksije Bosne in Hercegovine. Seja je bila jako burna.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

so plačali predsedništvu: M. C., voščec učnim zavodom „S. Doma“ najboljše uspehe 100 K; Ivan Berbuč, deželni poslanec, namesto vstopnine k glasbenemu večeru 3. aprila 10 K.

Našemu upravnistvu je došlo: Sl. K. K. 340 K, nekdo škonto 5 K, Anton Fon v Gorici, ker se ni mogel udeležiti veselice v „Trgovskem domu“ 2 K.

Srčna hvala!

Domače in razne vesfi.

Spevoigra „Sneguljčica“ v Trgovskem domu. Pravljičica o sneguljčici je ena najmičnejših, kar jih imajo indoevropski narodi. Njena snov se nahaja menda v pravljici vseh teh narodov, saj obsega dve občečloveški psihologični dejstvi: črtenje mačhe do svoje pasterke in žensko nečimurnost javljajočo se v zavisti in smrtnem sovraštvu do tekmovalke in daje dušek čutu pomilovanja trpeče nedolžnosti in želji po izravnajoči pravici, ki naj privede zatirano nedolžnost do zmage in sijajnega zadoščenja, napuh pa do ponižanja, in krutost do zaslužene kazni. Kakor je take pravljice vstvarila naivna duša narodov v detinski dobi njih kulturnega razvoja, tako je zanje tudi najbolj dovzetna otroška naivna duša, čeprav so, seveda v drugem smislu, mikavne tudi za odrastle. Priredilo se je raditega več takih pravljic za vprizoritev na šolskih, zlasti dekliških zavodih, in slavni pevovodja in glasbenik Abt († 1885) jim je vstvaril kaj primerne, lahko izvedljive in razumljive ljubke skladbe.

Ženska podružnica družbe sv. Č. i. M. je tekom let opetovano vprizorila Sneguljčico, in kakor se gotovo marsikateri čitatelj še spominja, enkrat tudi „Pepelko“ na korist slovenskega šolstva v prejšnji dvorani čitalnice, in to vselej s krasnim vspehom. Topot pa je pevka glavne uloge, naša velezaluzna gčna. Klementina Hrovatina kar sama sprožila misel, prirediti spet enkrat to krasno spevoigro v prid „Šolskemu domu,“ in z uprav junaško energijo svojo namero tudi izvršila. Se ve da je k temu potrebovala sodelujočih moči; a kdo bi imel srce, taki prosilki odreči svojo radovoljno pomoč? In privolil je sodelovati g. pevovodja Michl z poučevanjem, ženski zbor pevskega društva z izvajanjem petja; g. A. Eržen, znani virtuozi na klavirju s spremljevanjem; g. prof. Gvaiz kot umetnik pri sestavljanju živih slik i dr.; in g. E. Klavžar, naš dolgoletni mojster glediščne igre z deklamovanjem. Da je gčn. prirediteljica imela glede na različne kostume tudi v svoji stroki kot učiteljica kroja nemalo posla, si lahko mislimo. Tako so bile vse uloge v najspretnostnih rokah, in vsled tega tudi izvršba imenita. Da na strani občinstva zlasti prvi večer ni bilo one gnječe v dvorani in onega kipečega navdušenja, kakor pri prvi vprizoritvi Sneguljke pred trinajstimi leti, je pač marsikateri prisotnik z rahlo bolestjo občutil. A kaj čemo! Časi se spreminjajo, in mi z njimi. V nedeljo pa je naše ljudstvo napolnilo dvorano.

V sodnijsko prakso v Gorici

iz Sovodenj, brat mirenskega preč. g. župnika, potem ko je napravil z dobrim vspehom juridiške izpite na dunajski univerzi. Čestitamo!

Smrtna kosa. — Iz Divače nam je prišla včeraj vest, da je tamkaj umrl po kratki bolezni tamošnji župnik preč. g. Jakob Sedmak, v najlepši moški starosti 41 let, kateri je bil pri svojih župljanih jako priljubljen in spoštovan. — Svetila mu srečna luč!

Vinska poskušnja na Dunaju.

„Goriško kmetijsko društvo“ je dobilo na svojo prošnjo, naj bi se sprejela na dunajsko vinsko razstavo tudi vina, napravljena iz raznih vrst grozdja goriških vinogradnikov odgovor, da vodstvo za varstvo avstrijskega vinogradništva ne more ustreči tej prošnji. Pač pa je imenovano vodstvo odgovorilo „Kmetijskemu društvu“, naj bi ono delovalo na to, da bi se vsaj v manjšem številu goriški vinogradniki udeležili državne poskušnje vin na Dunaju in poslali taka vina, ki so napravljena iz samo ene vrste grozdja.

Naše posojilnice. — Hranilnica in posojilnica v Št. Petru je imela lansko leto sprejemkov 201.636,76 K, izdatkov 199.558,87 K, prometa torej 401.195,63 K. Hranilnih vlog je bilo koncem 1. 1908 200.792,69 K. Čistega dobička je imela posojilnica 1. 1908 2.312,60 K. Rezervni zalog znaša koncem 1. 1908 13.156,19 K. Članov šteje posojilnica 444. Ustanovljena je bila 1. 1886. Sedanji predsednik posojilnice je g. Blažica Andrej.

Hranilnica in posojilnica v Osek u je imela m. l. prejemkov 63.549,54 K, izdatkov 62.171,23 K, prometa torej 125.720,74 K. Hranilnih vlog je bilo koncem 1. 1908 67.045,80 K. Čistega dobička je imela posojilnica v 1. 1908 541,86 K. Rezervni zaklad znaša koncem 1. 1908 1064,74 K. Članov šteje posojilnica 113. Ustanovljena je bila leta 1905. Sedanji predsednik posojilnice je preč. g. Fr. Franke, vikar.

Zaloge stranišnice na mirenski cesti še ni. In vendar jo je po shodih v goriški okolici obljubljal vrtojbenki prerok Mrmolja, ko je agitiral za denar za agrarne poslance. Kmetom se je ta obljuba jako dopadla in tu in tam je rekel marsikateri kmet: Ja, ja, take reči naj delajo poslanci in mi bomo zmerom z njimi“. Agrarni poslanci, na katere se je Mermolja skliceval, so izvoljeni že lep čas, o zalogi stranišnice na mirenski cesti pa ni dosedaj ne duha ne sluha in kmetje morajo še nadalje voziti stranišnico od „gaša“ po slabi cesti. Kaj tako malo je dati na Mrmoljeve obljube? Kmetje imajo spet en dokaz več, kako znajo „agrarci“ farbat ljudstvo po shodih z lepimi obljubami. Da, da, agrarci se strogo drže besedi, ki pravijo, da obljubljeni je eno, obljube izpolniti pa drugo. Tako počenjanje pa ni častno za one, ki se prištevajo med poštene in neomadeževane ter požrtvovalne kmečke voditelje. To naj si naši kmetje zapomnijo!

Vina na Vipavskem imajo vipavski vinogradniki še mnogo v kletih. Vzlic sramotno nizki ceni ne morejo vipavski vinogradniki spraviti vina v denar. To zimo je bila na Vipavskem in je še velika revščina. Denarja ni od nikoder, živila draga, vina pa polne kleti. S čim naj vipavski vinogradnik prehrani sebe in družino! Žalostno resnico moramo zabilježiti, da lanska obilica vinskega pridelka je takorekoč v nesrečo vipavskim vinogradnikom. Ali ni za izvrstnega vipavca sramotna cena 16 do 24 K hektoliter? In še po taki ceni se ga ne more spraviti v denar. Iz obupnosti ga Vipavci sami doma pijejo. In kako se to godi! Iz takozvanega hrama v hram hodijo sosedje in tam ga pijejo sedaj iz enega soča sedaj iz drugega. Pijejo ga več kakor po navadi, pijejo ga večkrat toliko, da zdravju škoduje. In večkrat pijejo iz obupnosti, ker ne morejo vina prodati. In kaj bo posledica temu? Ljudstvo se privadi k neizmernemu pitju, katero zdravju goto-

z Vipavskega in nekateri vinogradniki so uže obupali nad svojimi vinogradi, češ, kaj bom delal in se potil zastonj, ko ne morem še letošnjega pridelka prodati! Delavce mora plačati, les kupiti, škropiti, žveplati, kopati, čistiti, zraven je izpostavljen vedni nevarnosti, toči, nevihtam, itd. Ako po trudopolnem delu kaj pridelal, pa še tega ne more prodati. Res žalostna a resnična slika vipavskega vinogradnika, a tolažimo se, da bo v bodoče boljše, da vina dobe vendarle kako pot v svet. Naša vipavska vina so izvrstna in kot taka lahko teknujejo z vinskimi pridelki raznih dežel in zato si morajo pridelati oni renome, katerega imajo razna druga inozemska vina, katera se ne morejo niti od daleč meriti z našimi vipavskimi vini. Na to pa naj vsakdo dela, zasebniki občine in dežela, da se tako odpre pot našemu vinu v svet.

Nujna prošnja! — Aljažev dom v Vratih pod Triglavom je res popolnoma porušen. Rešiti se da le nekaj oprav. Slovensko planinsko društvo je postavilo Aljažev dom kot last slovenskega naroda, ki je bil lahko ponosen na to najlepšo postojanko slovenske turistike. Promet po naših planinah silno narašča, in slovensko zavetišče v Vratih je naravnost potrebno, pa tudi plodonosno, ker je tam najboljše in najdivnejše središče za pohod po znamenitih gorskih skupinah (na Triglav, Križka jezera, Razor, Škrlatico itd.) Dolžni smo svojemu narodu in časti naše domovine, da postavimo nov Aljažev dom v Vratih.

Srce krvavi vsem nad nepričakovano silno neugodo, toda naše delo ne sme opešati. Slovensko planinsko društvo prične takoj priprave za novo stavbo; pač se bo dalo porabiti nekaj starega materijala in opravje — tudi vodovod je ostal — vendar pa bodo znašali troški za novi Aljažev dom nad 20.000 K. To je svota, ki jo je mogoče zbrati le po vsestranski podpori.

Slovensko planinsko društvo se torej obrača do celotnega našega naroda in nujno prosi, da mu blagovolijo slovenski zavodi in društva ter rodoljubno občinstvo pripomoči z nabiranjem prispevkov za postavitev novega Aljažvega doma. Vsem darovalcem najprišrečnejša zahvala! — Slovensko planinsko društvo v Ljubljani. (Osrednji odbor).

Pripomba. Podpore naj se blagovolijo pošiljati na naslov Slovensko planinsko društvo v Ljubljani.

— **Vabilo** k veselici, katero priredi „Sl. kat. izobraževalno društvo v Cerovem dne 12. t. m. ob 5. uri popoldne na dvorišču g. Maksa Prinčič v Gor. Cerovem s sledečim vspehom: 1. Govor. 2. Petje „Ne zveni mi“. 3. Deklamacija „Romarica“. 4. Igra „Kazen ne izostane“. 5. Deklamacija „Srce si-roti“. 6. Petje „Pomladna“, mešan zbor. 7. Deklamacija „Tri lipe“. 8. Igra „Blagor duša“. 9. Deklamacija „Pomladna“. 10. Petje „Potoki tecite“, mešan zbor. 11. Deklamacija „Pogled v nedolžno oko“. Pri veselici nastopi tudi pevski zbor „Kat. bralnega društva“ iz Št. Ferjana. — K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi — odbor.

— **Vabilo** k veselici, ki jo priredi „Kat. sl. izobraževalno društvo“ na Planini na velikonočni ponedeljek v prostorih g. Janeza Pipan. Vspored: 1. „Domovini“, moški zbor. 2. „Krčmar pri zvitem rogu“, burka v enem dejanju. 3. „Eno devo le bom ljubil“, možki zbor. 4. „Tihotapec“, narodna igra v petih dejanjih. 5. „Oj sijaj, sijaj solnčice“, možki zbor. 6. „Kmet in fotograf“, komičen prizor. 7. „Lepa naša domovina“, možki zbor. — Začetek točno ob 3. in pol pop. Sedež 1. vrste 1 K, II. vrste 60 vin., stojišča 40 vin. Ker je čisti dobiček namenjen za društveno zastavo, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi — odbor.

— **Vlak obtičal v snegu.** — Dne 5. t. m. je obtičal v snegu vlak med postajama Fužine in Lokve (t. j. med

„Danica“. — Prvi občni zbor kolesarskega društva „Danice“ v Gorici se bo vršil dne 12. t. m. v gostilni pri Molarju ob 2. uri popoldne.

Požar. — Pod Brjami blizu Kasovelj je v nedeljo zvečer zgorela hiša, v kateri se je nahajala krčma „Pri Parklju“.

Hranilnica in posojilnica Dornbergu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo vabi svoje člane k letnemu občnemu zboru, ki se bo vršil na belo nedeljo 18. aprila ob 3. uri popoldne v lastni hiši z dnevnim redom po pravilih. O d b o r.

Silovito burje so imeli v nedeljo v Trstu. Take burje in takega mraza v mesecu aprilu ne pamesti nihče. V nedeljo je znašala burja 100 km. na uro. Zahtevala je tudi svoje žrtve. Mnogo ljudi je podrla na tla, ki so se več ali manj poškodovali. — Tudi iz drugih krajev dohajajo poročila o mrazu, snegu in burji. V Italiji je zapadlo mnogo snega. — Tudi pri nas v Gorici je burja tako močno pihala v nedeljo. Celi oblaki prahu in smeti so se vzdigovali v zrak in se valili iz ulice v ulico tako, da po mestih ni bilo skoraj za hoditi. Danes je nastopilo lepo spomladno vreme in solnce še precej greje.

Naš cesar se poda jutri v Wallsee k svoji hčeri, Mariji Valeriji, kjer bo ostal pri nji čez velikonočne praznike.

„Organizacija slov. trg. potnikov“. Pripravljalni odbor opozarja še enkrat svoje c. kolege na to, velepomembno društvo. Ako kateri gospodov potnikov ni dobil prijavnice, kar se je nehote pregledalo, se prosi, naj svoj pristop še v teku velikonočnega tedna prijavi. Dan in kraj, kjer so bode vršilo „ustanovno obč. zborovanje“ prijavimo pravočasno. Pripravljalni odbor.

Gospodarske vesti.

Slabe špargljeve rastline se najhitreje okrepijo, ako se jih spomladi dobro zalije z gnojnico. Sicer je pa gledati, da vzdržujemo špargeljne v dobrem stanju z dobrim obdelovanjem in vsakoletnim gnojenjem. „D. N.“

Ekendorfska pesa. — Pri pesi se ravna po pridelki po sorti slično kakor pri krompirju in drugih rastlinah. Pri nas sadimo najraje rdečo Mamutovo peso. Ta pesa je rodovitna in zares dobra za naše kraje. Poskusiti kaže pa tudi z rumeno ekendorfsko peso, ki se v zadnjem času močno priporoča in po pravici. Ekendorfska pesa je valjaste oblike. Seme se dobi tudi že pri domačih trgovcih. „D. N.“

Morilec pred porotniki.

Kakor smo uže v zadnji številki poročali o procesu proti morilcu šansonetke Fabry, Juliju. Föderanspergu, ki se je vršil v Trstu od srede do minule sobote, se je končal v soboto popoldne. Porotniki so se posvetovali potem, ko jim je predsednik sodnega dvora pojasnil glavne točke procesa in jim sestavil vprašanja, na katera morajo odgovoriti, 1½ uro. Vspeh posvetovanja je bil ta, da so porotniki spoznali krivim Julija Föderansperga roparskega umora šansonetke Fabry, nakar je sodišče obsodilo Föderansperga na smrt na vešalih. Po prečitaniu obsodbe je predsednik porotnikov med splošno pozornostjo navzočega občinstva prosil sodni dvor, naj obsojenca priporoči na najvišjem mestu v pomiloščenje, nakar je predsednik sodnega dvora rekel, da o tem nimajo porotniki ničesar govoriti, a da vseeno vzame izjavo na zapisnik.

V tajnem posvetovanju, ki ga je imel sodni dvor v prisotnosti državnega pravdnika je sklenil predložiti Föderansperga v pomiloščenje. Ako se bo ta predlog upošteval, potem se Föderanspergu spremeni kazen v dosmrtno ali v 20 letno ječo. Föderansperg je prosil, ako bo pomiloščen, naj se ga odvede v mariborsko ječo, ki je zgrajeno po najmodernejšem sistemu. Sedaj se nahaja Föderansperg v samotni celici. Jedila mu dajejo skozi okno. Le ravnatelj jetnišnice sme k njemu vsake tri dni enkrat za nekoliko trenutkov; istotako ga obiskuje zdravnik vsake tri dni. Listi pišejo, da se je Fröndesperg po razsodbi vso noč jokal. V nedeljo ga je obiskal njegov zagovornik dr. Petronio.

Tako je končal ta senzacijski proces, o katerem se je mnogo pisalo, govorilo in komentiralo. Proces je pokazal, da morilec Föderansperg je uže v zgodnji mladosti začel nelepo življenje. V šoli mu je bil najbolj zopern predmet veronauk in ta antipatija, sovraštvo do vsega, kar je bilo v zvezi v vero je rastle v njem, kakor je on rastle. Ko je zgubil vero, je zgubil vse in danes vidimo, kam je prišel s svojim brezverskim življenjem: pod vislice.

Poročilo

„Društva za varstvo zanemarnjenih otrok za sodni okraj Tolmin“

o društvenem delovanju v upravnem letu 1908 t. j. od 27.2.08 do 28.3.09 (poročal na rednem občnem zboru dne 28. 3. 1909. v Tolminu društveni tajnik dr. Josip Ferfolja, odvet. kand. v Tolminu).

Kakor v letu 1907, tako se je društvo tudi v pretečenem letu 1908 prizadevalo vršiti svojo nalogo v smislu društvenih pravil, pred vsem z nabiranjem članarin in podpor v društvene svrhe, s podeljevanjem istih podpor potrebnim sirotam in s poukom ljudstva o društvenih namenih in ciljih.

Število rednih članov se je v letu 1908 več kot potrojilo. L. 1907 je bilo rednih društvenih članov 72, v letu 1908 je štelo društvo 224 rednih članov. To število je še brezdvomno višje, z ozirom na to, da se društvenemu odboru 12 nabiralcev članarin še ni oglasilo in ni podalo računa za l. 1907. Število ustanovnikov je poskočilo od 11 na 15. Ako razvrstimo društvene člane po županstvih sodnega okraja, dobimo, da jih šteje tolminsko županstvo največ t. j. 148 in sicer v trgu Tolmin 69, Podmelec 31, Ilovca 5, Klavže 18, Lubinj 1, Poljubini-Prapetno 14, Žabce 1, Zatolmin 4, Dolje 1, Gabrije 4. Za Tolminom pride županstvo Volče, ki šteje 54 rednih članov, dalje županstvo Sv. Lucija z 11 člani in županstvo Grahovo z 8 člani (na Kneži 4, Nemškem Rutu 4). Ponikovsko in šentvidskogorsko županstvo pa ni zastopano v našem društvu z nobenim članom. Izven sodnega okraja je imelo naše društvo v letu 1908 tri člane. Na ta način dobimo skupno svoto 224. — Po tej razdelitvi je razvidno, da je le še v tolminskem in volčanskem županstvu pronikla društvena ideja med širše občinstvo in to vsled tega, kar je društveni odbor v teh dveh županstvih deloval z živo besedo, s poukom od osebe do osebe in s predavanji. V pretečenem letu 1908 so se vršila predavanja v volčanskem županstvu, ki jih je opravil društveni odbornik g. nadučitelj Kenda Matija iz Volč, povsod z dobrim vspehom. S širšim občinstvom ostalih županstev društveni odbor ni prišel do bližjega stika, deloma vsled oddaljenosti, deloma vsled drugih poslov. Pač se je društveni odbor obrnil opetovano na kompetentne korporacije in stanove ostalih županstev s prošnjo, da bi društvo podpirali gmotno in moralno. Žal, da so bile vse te prošnje in vsi ti pozivi do sedaj brezuspešni in da so odmeli na prazno kot glas vpijočega v puščavi. Društvo se je po svojem odboru opetovano obrnilo bodisi v časopisju bodisi pismeno in naravnost na županstva, sirotinske odbore, duhovščino in učiteljstvo ostalih županstev, toda dotični faktorji se niso društvenim prošnjam in pozivom odzvali. To dejstvo si je razlagati deloma iz okolnosti, da se razen v tolminskem in volčanskem županstvu drugod ni predavalo o društvenih namenih in tako

poučilo ljudstvo o njegovih ciljih. Zato je društveni odbor sklenil sestaviti posebno navodila za taka predavanja med ljudstvom in razposlati ista inteligentnim krogom po vaseh s prošnjo, da bi sami delovali za poduk ljudstva o društvenih namenih. Naravno je pač, da odbor sam tega ne more storiti. — Izmed nabiralcev društvenih članov, koje je treba posebno pohvalno omeniti, so se odlikovali sledeči: ga Pallioca, gčn. Pojé, gčn. Skert, g. Matija Kenda iz Volč, ga. Julija Ferfoljeva in g. Oskar Prezelj iz Tolmina, g. Jakob Kuštrin in gčn. Dragica Pavšič iz Podmelca in g. Matija Kenda iz Poljubinja. Ako bi društvo razpolagalo le še z nekoliko tako pridnimi nabiratelji, bi lahko štelo sedaj par tisoč članov in do tega mora društvo priti, ako hoče v resnici izpolnjevati namene, ki si jih je postavilo. Društveni odbor je tudi ukrenil potrebno, da se priglasijo in imenujejo društveni poverjeniki v svrhu nabiranja članov za vsa županstva.

(Konec pride).

Loterijske številke.

3. aprila.

Dunaj	51	49	61	53	27
Gradec	68	44	32	14	35

Epilepsija.

Kdor trpi na epilepsiji, bolezen sv. Valentina in na drugih sličnih boleznih, ta naj se obrne na privilegirano lekarno Schwanen-Apotheke, Frankfurt A. M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ulica della Croce št. 8 (poprej v Kopačevi hiši)

se toplo priporoča za vsa stavbena in garanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek,
naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. poprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

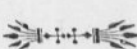
Došlo je spomladno - letno blago

v velikanski izberji.

Zbirke vzorcev so vedno na razpolago zastonj in poštine prosto.

ZALOGA je nedosegljiva te stroke v GORICI.

CENE SO STALNE. Postrežba strogo poštena.

„Krojaška zadruga“ Gorica. Gosposka ulica števil. 6 in 7.

Trgovina se nahaja v novih prostorih.

Kinematograf Salon Central.

PROGRAM:

Za videti samo od 4. marca, do 8. aprila.

Moderne visoke peči, novo! — Kralj policistov, komično! — Amerikanska povest iz gorovja. — Dedščina sluge, komično. — Iznajdba porcelanske umetnosti. — V rimski deželi. — Kdor išče, najde.

Navadne cene!

Predstave ob delavnikih ob 5, 6, 7 in 8 uri zvečer. V nedeljo predpoldne ob 11 uri predp., popoldne ob 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Cerkvena mizararska dela
v rimskem in gotiškem slogu
izdeluje

A. Černigoj-Gorica.

Sadno drevje

več tisoč lepih visokoizgojenih hrušk, jablan, češenj in breskev najplemenitejših vrst odda po nizki ceni takoj

„Vinarsko sadjarsko društvo“
v Rihemberku.

Pristni kranjski
lanenoljnati firnež
Oljnate barve

v posodicah po 1/2 1 kg kakor
tudi v večjih posodah.

Fasadne barve
za hiše, po vzorcu.

Slikarski vzorci
in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove,
za pokrišva in za pode.

Steklarski klej

(kit) priznana in strokovno
preizkušena najboljši.

Karbolinej prve
vrste

M A V E C (gips)
za podobavje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann
v Ljubljani.

Prva krajska tovarna
oljnatih barv, firnežev, lakov
in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, jer vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

IVAN KRAVOS

na Kornu št. 11. GORICA na Kornu št. 11.

Sedlarska delavnica.

Zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebščine, potovalne potrebščine, kakor: kovčke, torbice, denare nice, listnice itd. itd. — Izvršuje in sprejema v popravo različne koleselne in kočje.

Popravila se izvršujejo točno. — **CENE ZMERNE.**

Izgotovljeno pohištvo lastnega izdelka priprosto in fino se dobi pri
Izdeluje tudi stavbarska in cerkvenega dela.

Anton Černigoj - Gorica.

Tržaška ulica 18.

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

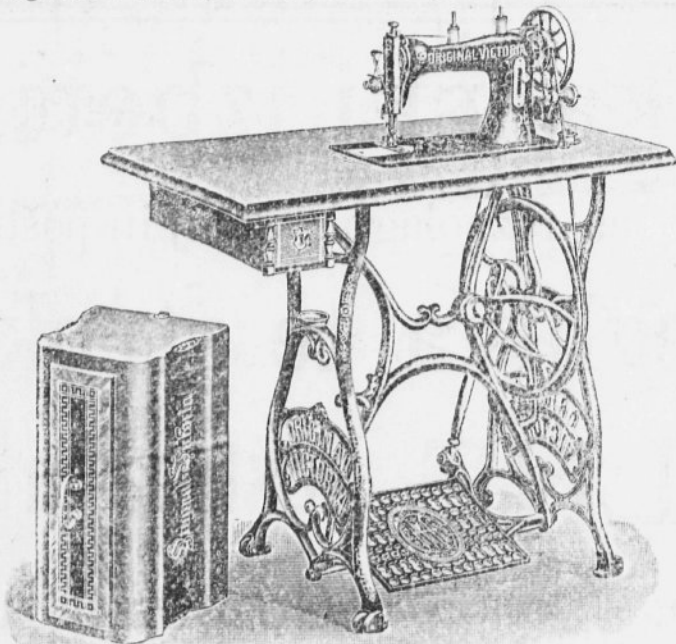
srebrar in pozlatar v Gorici ulica Morelli 12
od ikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem č. cerkvenim oskrbništvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so nepreosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrda stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. L u k e z i c.)

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gospodska ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljiveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Zveptenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mлина iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica della Croce šte. 6.

Tovarna kisa odlikovana na obrtni
razstavi v Gorici l. 1900

FRANC KRALJ

Gorica, Kapucinska ulica št. 9

priporoča cenj. gg. trgovcem raznovrstnega kisa. Cene zmerne, postrežba točna in poštena.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Proda a stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke.

Stroji so iz prvih tovarov ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu